

Lokalpolitisk plattform

Kommune- og fylkestingsvalget 2007

Vedtatt av Arbeiderpartiets 61. ordinære landsmøte,
19. - 22. april 2007

Arbeiderpartiet

Gjenvunnet av resirkulerte
drikkekartonger

Lokalpolitisk plattform

Kommune- og fylkestingsvalget 2007

Innhold

1	Alle skal med.....	side 4
2	En trygg oppvekst.....	side 5
3	En god skole for alle.....	side 6
4	Eldre er en viktig ressurs.....	side 7
5	Satsing på helse og omsorg.....	side 8
6	Sosial rettferdighet og trygghet.....	side 9
7	Aktiv næringspolitikk – aktivt eierskap.....	side 10
8	Gode kommunikasjoner og et godt miljø.....	side 12
9	Flere og billigere boliger.....	side 14
10	Inkludering av innvandrere.....	side 15
11	Satsing på kultur, idrett og frivillighet.....	side 16
12	Fornyelse og utvikling av kommunen.....	side 18

1 Alle skal med

Norge er et godt land å bo i for de fleste av oss. Få er arbeidsledige, forskjellene er små og velferden er god i forhold til andre land.

Men mye kan bli bedre. Utfordringene er ulike i forskjellige deler av landet. En del eldre får ikke den omsorgen de fortjener. Noen steder er ikke skolen bra nok. Noen får ikke barnehageplass. Fritidsklubber, svømmebasseng og eldrecentre er blitt stengt. Arbeidslivet er blitt tøffere for mange, og noen presses ut mens andre ikke får jobb.

Arbeiderpartiet vil gjøre noe med dette. Vi vil ha et samfunn hvor alle skal være med. Hvor de som trenger hjelp får det. Hvor vi løser de viktigste oppgavene i fellesskap.

Derfor vil vi bygge ut velferden framfor å gi skattelette. Vi vil gjøre fellesløsningene bedre framfor å privatisere og sette omsorg og andre grunnleggende velferdstjenster på anbud. Vi vil satse på samarbeid framfor konkurranse når de viktigste oppgavene skal løses. Og vi vil motarbeide et samfunnssyn som bygger på egoisme og undergraver grunnlaget for fellesløsninger.

Hver eneste dag arbeider våre medlemmer og tillitsvalgte for å styrke fellesskapet og gjøre Norge bedre. Vi har fått til mye, men har veldig mye igjen å gjøre.

Arbeiderpartiet vil skape verdier. Vi vil bevare og skape ny næringsvirksomhet. Og vi vil ha et arbeidsliv som er inkluderende og har plass til alle.

Arbeiderpartiet vil dele rettferdig. Vi vil bedre kvaliteten i skolen og rette opp manglene i eldreomsorgen.

Det er i lokalsamfunnene vi lever våre liv, og det er her livskvalitet og trivsel skapes.

Utdanning, eldreomsorg og barnehager er tilbud som må finnes der folk bor.

For Arbeiderpartiet er det viktig at disse tilbudene formes gjennom et aktivt lokalt demokrati, der innbyggere og folkevalgte får mulighet til å utforme et best mulig tilbud. Og det er viktig at velferdsløsningene er tilpasset alle – uavhengig av kjønn, funksjonsevne og sosial og etnisk bakgrunn.

Fellesskap og rettferdighet er våre viktigste mål både internasjonalt, nasjonalt og lokalt. De neste fire år vil vi i kommuner og fylker føre en politikk for bedre fellesskapsløsninger, og mer rettferdighet.

2 En trygg oppvekst

Gode og tilgjengelige barnehager er viktig for barn lærings- og utviklingsmuligheter. Og det er viktig for barnefamiliens mulighet til å ha et aktivt yrkesliv. Arbeiderpartiet vil at alle som ønsker det skal ha barnehageplass til en overkommelig pris. Tilbudet i barnehagene må være tilpasset de behov det enkelte barn og familien har. Vi ønsker at barnehagene skal være en frivillig del av utdanningsløpet og det vil være viktig å styrke den faglige kompetansen i barnehagene i årene som kommer. I tillegg vil vi at kommunene tilbyr et skoleforberedende tilbud de siste månedene før skolestart, enten i barnehagen, eller i tilknytning til skolen der barnet skal begynne.

Barn som blir utsatt for omsorgsvikt, overgrep eller har adferdsproblemer må få god hjelp i riktig tid. Vi vil ha et tett og åpent samarbeid mellom barnevern, skole, barnehage, helsevesen og familie for å gi barnet den hjelpen det trenger. Barnevernet og fosterhjemstjenesten må gis tilstrekkelig ressurser og bedre rammevilkår. I mange små lokalsamfunn er det vanskelig å bygge opp god nok kompetanse, og vi vil derfor arbeide for forpliktende interkommunalt samarbeid der det er naturlig.

Skal vi sørge for at barns oppvekstmiljø blir best mulig må vi også ta barn med på råd. Det er viktig å lytte til barn når vi uformer rammene for deres oppvekstmiljø. Vi vil at barn og unge skal tas med når vi uformer lokalmiljøet og tjenestetilbudet i kommunene, og de skal gis reell innflytelse og påvirkningskraft.

Arbeiderpartiet vil:

- at alle som ønsker det skal få barnehageplass. Når dette er oppnådd, vil vi arbeide for maksimalpris og gratis kjernetid i barnehagene.
- at alle skal tilbys gratis skoleforberedende førskole de siste månedene før de begynner på skolen.
- styrke den faglige kompetansen i barnehagene – også i private barnehager og familiebarnehager.
- innføre forpliktende samarbeidsavtaler i alle kommuner mellom barnevern, skole, barnehage, helsetjenesten og politi.
- øke det kommunale barnevernets ressurser og kompetanse.
- arbeide for at kommunene samarbeider om løsninger på barnevernsfeltet der det er naturlig.
- øke barnevernets kompetanse om familier og barn med flerkulturell bakgrunn.
- styrke tilbudet til barn som er utsatt for eller vitne til vold i hjemmet.
- satse på fritidsklubber.
- utvide kulturtilbudet i barnehagene.
- gi barn og unge reell innflytelse ved å ta de med på råd i utformingen av lokalmiljøet og tjenestetilbudet.

3 En god skole for alle

Arbeiderpartiet vil ha en god, offentlig fellesskole der alle skal utvikle sine evner. Dette må i sterkere grad innebære at elevene får en opplæring som er tilpasset den enkelte. Vi mener at elevene skal lære mer på skolen, Arbeiderpartiet vil at alle skal ha grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving, regning og bruk av digitale verktøy når de forlater grunnskolen. Samtidig skal også sosiale ferdigheter ivaretas. I kunnskapssamfunnet skal alle være med.

Skolen har nasjonale kompetansemål, slik at alle sikres de samme rettighetene til kunnskap uavhengig av hvor de bor i landet. Arbeiderpartiet vil sikre at kvaliteten lokalt samsvarer med nasjonale målsetninger.

Gjennom tett samarbeid med foreldre vil vi arbeid for å styrke lærerens posisjon. Det krever at skolen tar foreldrene på alvor. Vi vil lokalt arbeide for at foreldrene skal kunne støtte sine barn bedre i skolehverdagen. Det krever at foreldrene blir mer inkludert i arbeidet med å tilpasse opplæringen til den enkelte elev.

Arbeiderpartiet vil øke timetallet de fire første skoleårene. Disse timene skal brukes til faglig fordypning i norsk, matte og engelsk og mer fysisk aktivitet. Skolefritidsordningen må styrkes gjennom flere voksne, tett samarbeid med skolen og lav foreldrebetaling.

Vi må ha nok lærere med høy kompetanse på sine fagområder. Undervisningen på ungdomstrinn og videregående bør ha større muligheter til en variert og praktisk tilnærming. Motivasjon og kompetente lærerkrefter er viktig for å få flere elever til å velge realfag.

Arbeiderpartiet vil styrke realfagene i videregående skole, og satse mer på å gjøre disse fagene spennende og attraktive. Vi vil satse sterkere på rådgivningstjenesten og på arbeid for å redusere antall elever som ikke gjennomfører videregående skole. Vi vil arbeide for å øke antallet læringplasser – særlig i offentlig virksomhet.

Arbeiderpartiet vil:

- utvide skoledagen ved økt timetall og fysisk aktivitet midt på dagen.
- at fokus skal være på oppbygging av grunnleggende ferdigheter de første årene.
- gjøre skole/hjem-samarbeidet bedre og mer systematisk.
- ha et skolefritidstilbud med flere voksne, sterkere kompetanse og flere aktiviteter til en lav pris.
- styrke rådgivningstjenesten og dele den, slik at både arbeidet med tilrettelagt opplæring og yrkesveiledning blir mer profesjonelt.
- at skolen må samarbeide med nærmiljø og lokalt næringsliv. Flere yrkesgrupper må trekkes inn i undervisningen.
- styrke arbeidet for å redusere frafallet i videregående skole.
- bedre samarbeidet mellom barnehage og skole og mellom ulike skoletrinn.
- ha gode skolebygg og gratis, oppdaterte læremidler.
- styrke voksenopplæringstilbudet og studieforbundene.
- øke antallet læringplasser. Virkemidlene for å få bedrifter til å ta inn lærlinger må styrkes.

4 Eldre er en viktig ressurs

Arbeiderpartiet vil ha et samfunn for mennesker i alle aldre. Et økende antall friske og aktive eldre er en ressurs for Norge, som vi må benytte oss bedre av enn vi gjør i dag. Vi vil at hver kommune utarbeider en helhetlig og sammenhengende politikk i alle spørsmål av betydning for eldre. Dette må omfatte eldre i arbeidslivet, aktivitet i organisasjons- og kulturliv og gode dagtilbud og omsorg.

En god seniorpolitikk er viktig både for arbeidsgivere og arbeidstakere. Vi trenger aktive, oppdaterte eldre arbeidstakere som kan være yrkesaktive så lenge de selv ønsker det. Derfor er det viktig at arbeidslivet tilpasses den enkeltes kapasitet og ønsker, og at ingen presses ut fordi de ikke er «effektive» eller «moderne» nok. Arbeiderpartiet vil gjøre det lettere å kombinere arbeidsinntekt og trygd.

Arbeiderpartiet vil bidra til at flere eldre deltar i lokalsamfunnet og i organisasjonene. Eldre må lett kunne delta i kulturelle aktiviteter, gjøre bruk av bibliotek og tilegne seg ny kunnskap. Eldre behøver møteplasser. Kommunene bør derfor støtte eldresentra og andre dagtilbud.

Vi vil at flere eldre skal være politisk aktive i kommunene. Slik vil vi mobilisere flere i arbeidet for et bedre lokalsamfunn. Informasjon fra kommunene må gjøres lett tilgjengelig for alle. Eldrerådene bør brukes mer aktivt i saksbehandlingen i kommunene, slik at de kan gi råd om alle saker som gjelder eldre.

Arbeiderpartiet vil:

- at kommunene utarbeider en sammenhengende politikk for alle områder som har betydning for eldre.
- gjøre det lettere for eldre å fortsette i arbeidslivet.
- stimulere til større innsats i frivillig arbeid - ikke minst i form av at «eldre hjelper eldre», men også over generasjonsgrensene.
- gi eldre et bedre kunst- og kulturtilbud.
- utvide ordningen med tilskudd til frivillighetssentraler og etablere tilskuddsordninger for eldresentre, besøkstjenester og andre former for møteplasser.
- tilrettelegge kommunens tilbud slik at eldre kan benytte seg av dem.
- mobilisere frivillige til å besøke ensomme eldre.
- gjøre mer aktiv bruk av eldrerådene.

5 Satsing på helse og omsorg

Vårt mål med helse- og omsorgstjenestene er at alle skal få den hjelp de trenger når de trenger den. Helse og omsorgstilbudet i kommunene skal være preget av god kvalitet og ha tilstrekkelig omfang. Det må legges mer vekt på forebyggende helsearbeid, og vi vil tilrettelegge for god psykisk helse, fysisk aktivitet og sunt kosthold i barnehager og skoler og i omsorgstjenestene. Et godt utbygd og tilpasset helsetjenestetilbud må sikre ujevning av sosiale ulikheter og gi trygghet for at befolkningen får riktige tjenester. Også dårlig tannhelse påvirker den generelle helsetilstanden, og Arbeiderpartiet vil derfor ha en offentlig tannhelsereform.

I årene framover vet vi at det blir flere eldre som trenger pleie og omsorg. Vi vil ha en eldreomsorg som gir den enkelte trygghet. Omsorgstrengende eldre og deres pårørende må få større valgfrihet over tilbudet de får enn de har i dag. Så langt det er mulig må eldre som trenger omsorg kunne velge om man vil bo hjemme, i omsorgsbolig eller på sykehjem. Den enkelte må kunne bestemme selv hva man ønsker hjelp til fra hjemmetjenesten. For Arbeiderpartiet er det viktig at kommunene har et tilstrekkelig antall sykehjemsplasser av god kvalitet. For å sikre en slik trygghet og valgfrihet i fremtidens eldreomsorg trenger vi langt flere ansatte i pleie- og omsorgssektoren.

Arbeiderpartiet vil bedre tilbudet innenfor rusomsorg. Det er behov for å styrke kapasiteten, og vi trenger en rekke nye tiltak - som arbeidstreningsplasser, botilbud med bemanning, motiveringsklinikker, og oppfølgings- og oppsøkningsstillinger. Det er også behov for en ekstra innsats for å styrke tilbudet til mennesker med psykiske lidelser. Vi vil særlig forbedre situasjonen innen akuttpsykiatrien og barne- og ungdomspsykiatrien.

Arbeiderpartiet vil:

- satse på helsestasjoner og pedagogisk psykologisk tjenester. Vi vil ha egne helsestasjonstilbud for unge.
- at skolehelsetjenesten styrkes.
- videreutvikle tilbud innen psykisk helse, og gi et bedre tilbud til psykisk syke barn og unge
- bedre tilbudet til barn av foreldre som er alvorlig syke, har rusproblemer og/eller psykiske lidelser.
- at alle kommuner følger opp opptrappingsplanen for rusomsorgen med lokale handlingsplaner for forebygging, behandling og rehabilitering av rusavhengige.
- innføre en ordning med tilbud om influensavaksine for alle eldre som ønsker det, og til grupper som er spesielt utsatt for smitte.
- at eldre som mottar hjemmetjenester skal ha faste hjemmehjelpere
- ha en gunstig finansieringsordning til bygging av sykehjemsplasser i kommuner med lav dekningsgrad.
- styrke tilbudet for demente.
- bygge ut plasser for avlastning og rehabilitering slik at alle får den hjelpen de trenger.
- ha flere ansatte i pleie- og omsorgstjenesten. I perioden 2005 til 2010 vil vi ha 10.000 flere årsverk. Alt personell må få nødvendig påfyll av kompetanse.
- bedre samhandlingen mellom spesialisthelsetjenesten og lege- og pleietilbud i kommunene.
- utvide ordningen med pasientombud til å omfatte pleie og omsorgssektoren.
- Arbeiderpartiet vil utvikle ordningen med FYSAK slik at kommunene kan motivere, legge til rette og følge opp egne arbeidstakere og innbyggere.

6 Sosial rettferdighet og trygghet

Vi vil bekjempe fattigdom og ha et samfunn der alle skal inkluderes i samfunnet, og bidrar til det. I dag står for mange i arbeidsfør alder utenfor arbeidsliv og samfunnsdeltakelse. Arbeiderpartiet vil at arbeid og aktivitet skal lønne seg. Derfor vil vi at den nye arbeids- og velferdsetaten (NAV) skal gi et helhetlig og samordnet tilbud til folk som av ulike grunner ikke finner plass i arbeidsmarkedet. Innbyggerne skal kunne henvende seg til ett velferdskontor (NAV-kontor) i stedet for å bli sendt mellom ulike offentlige kontorer.

De som står utenfor arbeidslivet skal få bedre individuell oppfølging slik at det blir enklere å være aktiv. Sosiale stønadsordninger skal oppmuntre til aktivitet. Personer som inngår kontrakt om opplæring, arbeid, behandlingstilbud eller lignende skal få økte offentlige ytelser.

Velferdskontorene må møte den enkelte bruker med respekt og god service. Regelverk og ordninger må tilpasses den enkelte bruker – ikke omvendt. Slike kontrakter må bygge på en individuell vurdering av den enkeltes ressurser, ønsker og rettigheter, slik at alle får utfordringer tilpasset sine egne forutsetninger.

Med gode velferdstilbud skaper vi også økt trygghet og mindre kriminalitet. Den viktigste delen av kriminalitetsforebyggingen er lokal. Det er av avgjørende betydning at forebyggende velferdstiltak som fritids- og aktivitetstilbud for unge ikke blir kuttposter i offentlige budsjetter.

Samtidig må kommunene ta kriminalitetsforebyggende hensyn i planverk og utbygginger. Samtidig er det et sentralt mål at politiet skal ha tid og ressurser til forebyggende arbeid.

Arbeiderpartiet vil:

- etablere velferdskontorer (NAV-kontorer) i alle kommuner.
- sørge for at NAV-kontorene har gode kvalifiseringsprogrammer som tilbud til langtidsmottakere av sosialhjelp.
- gi alle unge under 25 år rett til arbeid, utdanning eller opplæring.
- jobbe for et tettere samarbeid og samordnede tiltak mellom barnevernet og barne- og ungdomspsykiatrien.
- holde egenandeler på et lavt nivå.
- bekjempe barnefattigdom og bedre bostøtten for barnefamilier.
- at kommunene skal gjennomgå sine sosialhjelpsordninger og –satser.
- videreutvikle samordningen mellom stat og kommune om kriminalitetsforebyggende tiltak.
- arbeide lokalt for å forebygge familievold.
- sørge for et godt krisesentertilbud i hele landet.
- ha et godt samarbeid mellom Politiet og kommunale etater.
- at bygninger, uterom og infrastruktur utformes slik at de er tilgjengelige for alle.

7 Aktiv næringspolitikk – aktivt eierskap

Vårt mål er at Norge skal bli et av de ledende, innovative, dynamiske og kunnskapsbaserte land i verden. For oss er det et mål at norske råvarer i så stor grad som mulig skal videreføres i Norge. Da må vi føre en offensiv politikk for å skape ny og fremtidsrettet næringsvirksomhet i alle deler av landet i årene framover.

Kommunene har viktige oppgaver som utviklingsaktører og tilretteleggere, blant annet innefor kultur, kompetanse og kommunikasjon med næringslivet. Vi vil ha et aktivt partnerskap med det lokale næringsliv. En næringsvennlig kommune er et konkurransefortrinn for bedriftene som er lokalisert der. Kommunene må gi rask respons på henvendelser fra næringslivet. De må ha en effektiv og forutsigbar saksbehandling, og god kunnskap om næringslivets behov.

De næringspolitiske utfordringene er svært forskjellige i de ulike deler av landet. Derfor må næringspolitikken også være forskjellig. De ulike landsdeler og områder må gis mulighet til en målrettet satsing på egne fortrinn. Arbeiderpartiet vil styrke regionenes rolle og ansvar i næringspolitikken.

Vi vil videreutvikle det offentlige eierskapet. Kommunene skal være gode eiere med klare mål for sitt eierskap. Offentlig eide selskaper skal gå foran i arbeidet for likestilling og mangfold, og mot korrupsjon. Det skal settes inn tiltak for å oppnå større åpenhet og bevissthet om lederlønninger i selskaper hvor det offentlige er store eiere.

Arbeiderpartiet vil:

- føre en aktiv næringspolitikk, hvor både staten, kommunene og fylkeskommunene engasjerer seg for å utvikle næringsvirksomhet.
- særlig satse innen reiseliv, energi og miljø, maritim og marin sektor, og utvikle nasjonale strategier på disse områdene.
- gi flere kommuner muligheter til å drive lokalt næringsutviklingsarbeid gjennom kommunale næringsfond.
- arbeide for å utvikle regionale verdiskapingsmiljøer.
- øke støtten til næringsutvikling over hele landet gjennom Innovasjon Norge.
- at det gis tilstrekkelige statlige midler til alle fylkeskommunene, slik at det kan drives aktivt arbeid med regional utvikling i alle deler av landet.
- satse videre på Ungt Entreprenørskap, og følge opp nye etablerere videre.
- øke antallet kvinnelige entreprenører og øremerke midler til kvinnelige gründere gjennom Innovasjon Norge.
- gjøre det lettere for folk med innvandrerbakgrunn å starte egen bedrift gjennom hjelp og rådgiving.
- at kjønnsbalanse i styrene er en del av helhetsvurderingen når tildeling av offentlig støtte til bedrifter vurderes.
- styrke det offentlige virkemiddelapparatets kompetanse på kreative næringer.

- legge til rette for at arbeidslivets parter deltar i politiske prosesser og planarbeid.
Vi vil skape arenaer for kontakt mellom næringsliv og myndigheter.
- at kommunene jevnlig oppdaterer sitt næringsplanverk.
- bidra til at det etableres lokale servicekontorer for næringslivet.
- øke innsatsen med elektronisk innrapportering og forenkling av regelverk og rapporteringskrav.
- sette i gang en egen satsing for å stimulere til utvikling i småsamfunn i samarbeid med kommuner og fylkeskommuner.
- sikre offentlig eierskap til våre vannkraftressurser og vannforsyning.

8 Gode kommunikasjoner og et godt miljø

Arbeiderpartiet vil føre en samferdselspolitikk som gjør at folk kan arbeide og bo i hele landet, og leve aktive liv. Vi vil øke norske bedrifters konkurransekraft gjennom bedre infrastruktur som reduserer transportkostnadene. Og vi vil bedre sikkerheten og framkommeligheten for befolkningen både i byområder og i distriktene. Da er det behov for å vedlikeholde og bygge nye veier og jernbanespor, samt utbedre havner og farleder.

Vi vil møte de ulike utfordringene i byer og distrikter på ulike måter. I byområder vil vi særlig satse på jernbane, kollektivtransport, sykkel- og gangveier. I andre deler av landet er det viktig å redusere avstandene gjennom god veistandard, rassikring og andre trafikksikringstiltak, opprusting av jernbanen, styrking av havner og et godt ferge- og flytilbud. For Arbeiderpartiet er et godt stamveinett av stor betydning.

Transportsektoren bidrar til miljøproblemer gjennom blant annet støy og utslipp av klimagasser. Særlig i befolkningsstette områder er dette spesielt synlig. Arbeiderpartiet mener derfor at miljøvennlige transportmidler må stå for en større andel av den totale transportmengden. Vi vil styrke kollektivtransporten med forbedret kapasitet, økte frekvenser og satsing på service, komfort og punktlighet.

Vi vil at Norge skal være et foregangsland i miljøpolitikken. Vi vil sikre livsgrunnlaget for nåværende og framtidige generasjoner ved å ta vare på naturressursene og redusere forurensingene. Kommunene har ansvar for viktige områder i dette arbeidet som avfallshåndtering, vann og avløpstjenester og friluftsliv. I kommunalt reguleringsarbeid må hensynet til støy og forurensning ivaretas. Arbeiderpartiet vil gjøre det enkelt for folk å være miljøvennlig i hverdagen, og vi vil sikre alle tilgang til norsk natur og til friluftsopplevelser.

Arbeiderpartiet vil:

- øke støtten til kollektivtrafikken og bygge ut jernbanen og bybaneløsninger, særlig rundt de store byene.
- satse sterkere på veibygging, og på utbedring og vedlikehold av veinettet.
- gi regionene større myndighet og innflytelse i samferdselspolitikken.
- utvide ungdomsrabatter i kollektivtransporten slik at ungdom, elever og studenter får rett til 50 prosent rabatt.
- gå imot anbudsutsettelse av persontransport med tog i Norge.
- at hele landet skal ha tilgang til gode posttjenester og bredbåndsnett.
- arbeide for at alle kommuner skal ha kildesortering med mest mulig materialgjenvinning, samt for avfallsreduksjon. Det offentlige skal gå foran med et godt eksempel.
- styrke fagkompetansen i kommunene innen natur- og miljøvern.
- sikre allemannsretten og god allmenn tilgjengelighet til jakt, fiske og friluftsliv.
- at langt flere områder kjøpes av det offentlige til friarealer.

- gi kommunene juridisk hjelp i tvistesporsmål om allmennhetens tilgang i strandsonen.
- at offentlige bygg skal være forbilder når det gjelder strømforbruk og bruk av alternative energikilder.
- oppmuntre til at det bygges boliger som er krever lite energi og som gjør bruk av fornybare energikilder.
- at kommunene kjøper klimakvoter for kommuneansatte som reiser med fly utenlands, slik at de betaler for de utslippene flyreisene forårsaker. Vi vil arbeide for at næringslivet for øvrig også tar dette virkemiddelet i bruk.
- arbeide lokalt i alle kommuner for reduksjon av klimagassutslipp, blant annet gjennom økt bruk av biodrivstoff.
- gjennomføre tiltak for å redusere utslipp av svevestøv i områder hvor dette er nødvendig.
- satse på små handelssentra framfor bilbaserte kjøpesentre.

9 Flere og billigere boliger

For Arbeiderpartiet er det et mål at alle skal disponere egen bolig. Derfor vil vi ha mer politisk styring innenfor dette området. Vi vil styrke de økonomiske virkemidlene som kan bidra til et bedre boligmarked med rom for alle.

Vi vil bidra til at det bygges flere boliger i pressområder, slik at en unngår ytterligere press på prisene. Kommunene må være drivkraft for å få fart i boligbyggingen ved å føre en offensiv tomtepolitikk og bidra med regulering, tilrettelegging og godt samarbeid med boligutbyggerne.

Samtidig er det viktig at det satses på bygging av billige utleieboliger til ungdom og vanskeligstilte i boligmarkedet. Arbeiderpartiet mener at både kommuner og stat må ha et stort ansvar for at det bygges ut ikke-kommersielle utleieboliger, lavinnskuddsboliger, studentboliger og små eieboliger.

Bostedløse må gis tilbud om egnet bolig og boliger med understandard må utbedres. Bostøtten til barnefamiliene må økes, slik at det blir lettere å klare bokostnadene for barnefamilier med svak økonomi.

Arbeiderpartiet vil:

- legge til rette for en høy stabil nybygging av boliger.
- gi støtte til bygging av ikke-kommersielle utleieboliger, og sette i gang et omfattende program for bygging av lavinnskuddsboliger, studentboliger og små eieboliger.
- gi all ungdom en reell mulighet til å få innvilget START-lån, slik at det blir lettere for ungdom å kjøpe egen bolig.
- styrke bostøtten og boligtilskuddet vesentlig for å redusere boutgiftsbelastningen for økonomisk vanskeligstilte.
- gi tilskudd til bygging av heis for å sikre livsløpsstandard i eksisterende boliger.
- utvikle bruk av hospits og gi bostedsløse tilbud om varig bolig.
- gi kommunene lån med rente- og avdragutsettelse slik at de kan føre en offensiv tomtepolitikk
- stimulere til bygging av flere boliger med livsløpsstandard.
- stimulere kommunene til helhetlig områdeplanlegging og opprusting av infrastruktur gjennom tilskudd.
- styrke den politiske styringen av by- og stedsutviklingsprosesser.
- at kommunene i større grad må kunne påvirke det visuelle uttrykk i det offentlige rom.

10 Inkludering av innvandrere

Flere nordmenn enn tidligere har bakgrunn fra andre land og kulturer. Dette er en berikelse for Norge, og Arbeiderpartiet mener at dette er en grunnleggende positiv utvikling. Vi ønsker et tolerant samfunn, hvor alle har de samme rettigheter, plikter og muligheter uavhengig av bakgrunn, kjønn og religiøs tilhørighet. Innvandrere og nordmenn som er etterkommere av innvandrere skal ha lik mulighet til samfunnsdeltakelse som andre. Vi vil forhindre at det utvikler seg et klassesdelt samfunn hvor personer med innvandrerbakgrunn gjennomgående har dårligere levekår og deltakelse enn andre. Derfor vil vi i kommunene gjennomføre et systematisk og planmessig arbeid for å utvikle et mer mangfoldig samfunn.

Nøkkelen til inkludering og deltakelse er språk og arbeid. I dag er arbeidsledigheten blant innvandrere vesentlig høyere enn for befolkningen for øvrig. For å sikre at personer med innvandrerbakgrunn får samme mulighet til arbeid som andre, må vi både satse på kvalifisering, og på å endre arbeidsgiveres holdninger og praksis. Vi må tilpasse undervisning og tilbud i barnehage og skole slik at ressursene til barn og unge med innvandrerbakgrunn kommer frem.

Vi vil bekjempe rasisme, forskjellsbehandling og fordommer, og dermed gi nye nordmenn det beste grunnlaget for å delta i samfunnet. Vi skal også formidle at vi krever aktivt medspill og aksept for norske lover og samfunnets demokratiske grunnverdier fra alle mennesker i Norge.

Arbeiderpartiet vil:

- ha en positiv holdning til å ta imot flyktninger i kommunene.
- arbeide for å tilpasse introduksjonsordningen til den enkeltes kompetanse og interesse.
- forbedre og effektivisere godkjenningsordningene for utdanning tatt i andre land, og bedre mulighetene for å få godkjent «realkompetanse» for de som ikke kan skaffe papirer eller har arbeidet lenge i praktiske yrker.
- at arbeidsinnvandrere informeres om rettigheter og plikter i norsk arbeidsliv og velferdssystem.
- etablere tilbud om gratis kjernetid i barnehagene for alle 4 og 5-åringer i områder med høy andel minoritetsspråklige barn.
- foreta en bred gjennomgang for å forbedre språkopplæringen for minoritetsspråklige barn.
- gjennomføre tiltak for å forebygge og begrense ulovlig langtidsfravær fra skolen.
- bevisstgjøre arbeidsgivere både i offentlig og privat sektor i forhold til rekrutteringspolitikk.
- arbeide for økt deltakelse fra barn med innvandrerbakgrunn i fritids-, kultur- og idrettsaktiviteter.
- styrke arbeidet mot tvangsekteskap og omskjæring.
- etablere møteplasser hvor innvandrerkvinner kan inkluderes i sitt nærmiljø.
- styrke tilskuddet til frivillige organisasjoner som arbeider med integrering.

11 Satsing på kultur, idrett og frivillighet

Kunst, kultur, idrett og frivillighet gjør samfunnet vårt rikere. Vi vil legge til rette for et mangfold av ulike kulturtilbud og kunstneriske uttrykk som skal bestå både av profesjonell aktivitet og av amatørvirksomhet. Alle skal sikres tilgang til kunst- og kulturopplevelser samt gis muligheten til å uttrykke seg gjennom kunst og kultur.

Et godt kulturtilbud sikrer bosetting og skaper arbeidsplasser. Det må derfor satses mer på kulturnæringene. Norge er et flerkulturelt land. Dette må synliggjøres på alle felter i kulturlivet. Opplevelser og deltakelse på kunst og kulturområdet kan ikke løses av markedskrefter alene, men krever et sterkt politisk og offentlig engasjement, både nasjonalt, regionalt og lokalt.

Vi har derfor begynt gjennomføringen av et stortilt kulturløft. Arbeiderpartiet vil at én prosent av statsbudsjettet skal gå til ulike kunst og kulturformål innen 2014. Dette vil bidra til å styrke både lokalt kulturliv og ulike former for frivillig arbeid. Vi vil særlig satse på å gi barn og unge tilgang til kulturopplevelser.

Frivillig arbeid har stor betydning for folks engasjement. Arbeiderpartiet vil gi frivillig virksomhet bedre arbeidsforhold, og vil ha støtteordninger til frivillig virksomhet som er mest mulig målrettet, fleksible og ubyråkratiske. Vi vil gi alle mennesker mulighet til å delta i idrett og fysisk aktivitet ut fra sine egne ønsker og behov. Idretten skal ha gode vilkår på alle plan.

Finansiering av frivillig virksomhet må være sosialt ansvarlig. Sosiale utfordringer som følge av spill skal i størst mulig grad begrenses. Arbeiderpartiet vil fortløpende vurdere utviklingen for å unngå uheldige og utilsiktede virkninger av dagens spillemarked. Det må derfor etableres en årlig konsultasjonsordning mellom Norsk Tipping og Kommunenes Sentralforbund (KS) om spille-reformens virkninger. Et sterkt tilsyn må sikre at spill ikke skaper sosiale problemer. Lotteritilsynet må bruke kommunene som samarbeidspartner i dette arbeidet.

Arbeiderpartiet mener Norges Idrettsforbunds valg av Tromsø som søkerby til vinter-OL i 2018 vil gi positive muligheter regionalt og nasjonalt. Vi ønsker en konstruktiv prosess mellom Tromsø 2018, idretts-Norge og regjeringen knyttet til spørsmålet om statsgaranti. I det videre arbeid mener Arbeiderpartiet at miljø, næringsutvikling, reiseliv og kystkultur må ha et særlig fokus og bidra til å utfylle regjeringens nordområdestrategi.

Arbeiderpartiet vil:

- gjøre 2008 til et mangfoldsår for å synliggjøre at Norge har blitt et flerkulturelt samfunn.
- gi tilbud om plass til kulturskole til alle barn som ønsker det. Lange køer og dyre plasser må erstattes med et tilbud til alle. Det må innføres et tak på hvor mye en plass skal koste, slik at alle har mulighet til å delta.
- øke støtten til lokalt barne- og ungdomsarbeid.
- utvide ordningen med støtte til instrumenter til skolekorps.
- at frivillig barne- og ungdomsvirksomhet gratis får låne kommunale lokaler.
- gjenåpne svømmebasseng som er stengt av økonomiske årsaker.

- styrke de regionale kulturinstitusjonene.
- videreutvikle de genremessige kompetansesentrene.
- styrke bibliotekene som virkemiddel for demokrati, kunnskap og opplevelse.
- utvikle støtteordningen for lokale kulturbygg slik at støtten kan bli på samme nivå som til idrettsbygg.
- satse sterkere på kulturminner og museer.
- styrke festivalene.
- utvide ordningen med «kulturkort», som gir ungdom reduserte priser til kulturopplevelser til å gjelde for hele landet.
- legge til rette for en satsing på norsk musikk med støtte til øvingslokaler, utstyr, spillesteder, lokale arrangører, festivaler, transport og programutvikling.
- særlig styrke barne- og ungdomsidretten.
- bidra til at det opprettes flere livssynsnøytrale seremonilokaler.
- vedlikeholde kirkebygg bedre.

12 Fornyelse og utvikling av kommunen

Arbeiderpartiet ønsker sterke kommuner som skal gi innbyggerne gode tjenester. Vi vil være pådrivere for fornyelse av norske kommuner, slik at de kan møte krav til kvalitet, tilgjengelighet, rettferdighet og økonomisk effektivitet. Folk er først og fremst medborgere – ikke brukere eller klienter.

Kommunene må ha et godt tilbud for å motta og behandle henvendelser og søknader elektronisk. Vi vil utvide åpningstidene ved kommunenes servicefunksjoner, og innføre «døgnåpen forvaltning» over Internett på de områder det er mulig.

Innbyggernes behov, kvalitet og valgfrihet skal stå i sentrum når velferdstilbudene utvikles. Vi vil videreutvikle samarbeidet mange kommuner har med frivillige for å gi gode velferdstilbud. Vi sier nei til konkurranseutsetting og privatisering av grunnleggende velferdstjenester. Viktige tjenester som eldreomsorg og skole er ikke egnet til å skulle styres av markedets logikk og mekanismer.

Befolkningen må alltid ha mulighet til å stille folkevalgte til ansvar for beslutninger, serviceytelser og forvaltning av offentlige midler. Derfor må det være politiske organ som står til ansvar overfor befolkningen. Vi vil arbeide for at det er de folkevalgte som foretar de viktige beslutningene i kommunene, og at disse ikke delegeres til andre.

Omstilling og fornyelse av kommunen blir mest vellykket hvis de ansatte er aktive medspillere. Som arbeidsgivere må kommunene arbeide for økt likestilling, og for at kvinners arbeid skal verdsettes på lik linje med menns, også lønnsmessig.

Arbeiderpartiet vil:

- fornye kommunene ved å tilby bedre kvalitet, økt tilgjengelighet, større valgfrihet, større innflytelse, bedre samordning og kortere behandlingstid.
- at alle kommuner skal gi et godt servicetilbud over Internett, hvor søknader og henvendelser til kommunen, kommunale avgifter m.v. kan sendes elektronisk.
- styrke samarbeidet med frivillig virksomhet i kommunenes velferdstilbud.
- si nei til privatisering og konkurranseutsetting av grunnleggende velferdstjenester som eldreomsorg og skole.
- at omstilling må skje i nært samarbeid med de ansatte.
- gjøre en aktiv innsats i kommunene for å redusere bruken av ufrivillig deltidsarbeid.
- bygge videre på avtalen om inkluderende arbeidsliv, og forsterke innsatsen for å redusere sykefraværet i kommunene – særlig i omsorgssektoren.
- satse på etter- og videreutdanning blant kommunalt ansatte.
- at det ikke konkurreres på en måte som svekker de ansattes lønns- og arbeidsvilkår på områder hvor kommunene åpner for konkurranse og anbud.
- at kommunene bør stille krav om etiske forhold, antall lærlinger, arbeidstakerrettigheter etc. ved innkjøp og anbudprosesser.
- bidra til åpenhet og gjennomsiktighet, og bekjempe korrupsjon i kommuner og virksomheter.
- øke rekrutteringen av ansatte med innvandrerbakgrunn i kommunene.

- at kommunene som arbeidsgivere fører en aktiv seniorpolitikk
- øke andelen kvinner i topplederstillinger i kommunene.
- ha som mål at kommunene tar inn minst en lærling pr. 1000 innbyggere.
- at folkevalgte og ansatte må beholde innflytelse over pensjonskapitalen i kommunene
- arbeide for at flere eldre og flere unge tar på seg kommunale verv.
- arbeide for at alle folkevalgte i kommuner og fylkesting registrerer sine verv og økonomiske interesser i et offentlig register.
- bidra til fornyelse av arbeidsformer i det lokale demokratiet, med mer effektive møteformer.
- at nye, statlige pålegg eller reformer til kommunene fullfinansieres.
- innføre et krav om representasjon på minst 40% av begge kjønn i styrene i alle offentlig eide virksomheter. Arbeiderpartiets folkevalgte skal arbeide for slik representasjon også i styrer hvor dette ikke er lovfestet.
- arbeide for at mangfoldet i befolkningen gjenspeiles i sammensetningen av styrer, utvalg og politiske organer. Særlig må flere funksjonshemmede og personer med minoritetsbakgrunn med, da dette er grupper som i dag er kraftig underrepresentert.

Arbeiderpartiet

www.dna.no

Bli medlem ved å sende: nymedlem ap til 1980